

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia stycznia 2011 r.

**Pani
Bogumiła Żurawiecka
Dyrektor
Zespołu Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Mieszkowicach**

LSZ- 4101-26-01/2010
P/10/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieszkowicach (Zespół) kontrolę realizacji zadań oświatowych i gospodarki finansowej w okresie od przejęcia Zespołu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj. od 1.01.2009 r. do 30.06.2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 22.11.2010 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, pozytywnie ocenia funkcjonowanie Zespołu w badanym zakresie. NIK negatywnie ocenia skuteczność sprawowanego przez Panią Dyrektor nadzoru nad procedurami finansowymi obowiązującymi w Zespole.

1. Zespół od 1.01.2009 r. prowadzony był przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), w jego skład wchodziły 2 szkoły kształcące w 4 zawodach zgodnych z kierunkami kształcenia określonymi przez Ministra Edukacji Narodowej². Liczba kształconych uczniów w latach szkolnych 2008/2009 oraz 2009/2010 wynosiła odpowiednio 82 i 91 uczniów.

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. Nr 124, poz. 860 ze zm.).

W latach 2009 – 2010 (I półrocze) Zespół podejmował działania zapewniające uczniom poprawę właściwych warunków do nauki zawodu. Do nauczania przedmiotów zawodowych zatrudniono 19 nauczycieli, posiadających kwalifikacje zgodne z posiadaną specjalizacją zawodową. Naukę w Zespole prowadzono w oparciu o plany nauczania, opracowane na podstawie ramowych planów nauczania, zatwierdzonych przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu³ (MENiS) oraz zaopiniowanych przez Komisję Programową dla Zawodów Rolniczych i Gospodarki Żywnościowej, zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Organizacja i terminy nauczania praktycznej nauki zawodu (praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne), stanowiące od 38,5 % do 55,6 % nauki, były zgodne z wymogami określonymi w programach nauczania zawodów.

W toku kontroli ustalono, że w szkolnych pracowniach zawodowych, wyposażonych w wyeksploatowane, ale nadające się do użytku materiały i przybory dydaktyczne brakowało wymaganego sprzętu audiowizualnego. Ponadto, w pracowni technologii informacyjnej na 3 stanowiskach komputerowych użytkowanych przez uczniów (z 10 losowo wybranych) zainstalowano program *Total Commander* bez posiadania licencji wymaganej w art. 67 ustawy o prawie autorskim⁴.

W roku szkolnym 2009/2010 w porównaniu do roku 2008/2009 Zespół zwiększył z 54% do 60% liczbę uczniów spoza Gminy Mieszkowice przyjętych do pierwszych klas. Efektem zaangażowania i pracy nauczycieli w kontrolowanym okresie był udział 22 uczniów w konkursach, turniejach i olimpiadach, a szczególnie uzdolnionym 4 uczniom Zespołu, decyzją Prezesa Rady Ministrów, przyznano stypendia. W Zespole nastąpił wzrost zatrudnienia nauczycieli dyplomowanych, mianowanych i kontraktowych odpowiednio z 2,73; 1,89; 7,43 etatów w 2008/2009 do 3,06; 2,21 i 10,54 etatów w 2009/2010.

W badanym okresie wskaźnik zdawalności egzaminu maturalnego absolwentów Zespołu uległ pogorszeniu z 60% w 2008 r. do 54,5% w 2010 r.

W Zespole nie prowadzono badań i nie zbierano informacji na temat losów absolwentów, nie prowadzono również działalności innowacyjnej i eksperymentalnej w zakresie realizowanych programów nauczania.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12.02.2002 r, w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 15, poz. 142 ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r., Nr 90, poz. 631 ze zm.).

Pani Dyrektor nie opracowała wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, co było niezgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia MENiS⁵. Brak planu uniemożliwił dofinansowanie kosztów doskonalenia zawodowego nauczycieli, którzy uczestniczyli w studiach podyplomowych i uzupełniających studiach magisterskich (4 osoby w 2008/2009; oraz 5 osób w 2009/2010 roku).

Zbiory do Systemu Informacji Oświatowej (SIO) przekazywano w terminach wyznaczonych przez MENiS⁶. Ustalenia kontroli wskazują na brak rzetelności przekazywanych danych. W trakcie kontroli NIK, stwierdzono różnice wykazywanych w SIO kosztów i powierzchni gruntów Zespołu.

2. W badanym okresie w Zespole nie dokonywano zakupów inwestycyjnych. Kontrolę realizacji wydatków pod kątem legalności, gospodarności i celowości przeprowadzono dla 25 dokumentów na łączną kwotę 14,7 tys. zł. Ustalono, że wydatki zostały prawidłowo sklasyfikowane oraz poniesione w sposób celowy z przeznaczeniem na realizację zadań statutowych. Na 2 dokumentach wystawionych 21 oraz 22.12.2009 r. nie dokonano dekretacji – wskazania kont, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości⁷ (uor). Ponadto ww. dokumenty, sprzecznie z przepisami art. 14 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 24 ust. 2 uor wprowadzone zostały do ewidencji księgowej pod jednym numerem dokumentu i dziennika oraz pod jedną datą (21.12.2009 r.).

3. W badanym okresie w Zespole nie było obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji, wynikającej z art. 26 ust. 3 pkt 3 uor. Ustalono jednak, iż Główny księgowy nie sporządziła protokołów z inwentaryzacji rozrachunków środków pieniężnych na rachunkach bankowych Zespołu oraz sald udzielonych pożyczek na 31.12. 2008 r. i 2009 r. Stanowiło to naruszenie obowiązku określonego w § 1 pkt 3 zarządzeń Pani Dyrektor w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji⁸. Główny księgowy nie sporządziła również wymaganych w Zespole potwierdzeń sald pożyczek mieszkaniowych na 31.12.2008 r., a 3 spośród 26 sald pożyczek na 31.12.2009 r. nie było potwierdzonych przez adresatów.

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz.U. 2002 r. Nr 46, poz. 430 ze zm.).

⁶ § 16 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych (Dz.U. Nr 277, poz. 2746 ze zm.).

⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.).

⁸ Zarządzenia Nr 8/2009/2010 Dyrektora Zespołu z 31.12.2009 r. oraz Nr 30 z dnia 17.12.2008 r.

Ponadto ustalono, że z inwentaryzacji przeprowadzonej w Zespole na 31.12.2007 r. nie sporządzono protokołu, co uniemożliwia sprawdzenie, czy spisu dokonano zgodnie z art. 26 ust. 3 pkt 1 uor, tj. nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego.

4. W obowiązującej od 1.01.2009 r. polityce rachunkowości nie określono: m.in. wykazu programów, procedur i funkcji oprogramowania użytego do prowadzenia ksiąg rachunkowych. Naruszało to przepisy art. 10 ust. 1 pkt. 3 lit. c uor. Natomiast procedury kontroli finansowej (załącznik do polityki rachunkowości) nie uwzględniały obowiązku systematycznej identyfikacji zewnętrznego i wewnętrznego ryzyka związanego z celami i zadaniami Zespołu, określonymi przez Ministra Finansów⁹. NIK negatywnie ocenia brak prowadzenia przez Panią Dyrektora właściwego nadzoru, co sprzyjało występowaniu przedstawionych poniżej nieprawidłowości w zakresie zadań realizowanych przez Głównego księgowego:

- sprawozdania finansowe Zespołu za I, II, III kwartał 2009 r. oraz za I i II kwartał 2010 r. sporządzano w oparciu o niezaksięgowane (tj. znajdujące się w buforze programu *Vulcan*¹⁰) nietrwałe zapisy księgowe. Stanowiło to naruszenie przepisu art. 23 ust. 1 i 5 uor. Jednocześnie dla 2 zapisów z 2009 r. nie określono daty operacji gospodarczej, co było sprzeczne z wymogami art. 23 ust. 2 pkt 1 uor.

Ponadto, w sprawozdaniu Rb-34 z wykonania dochodów własnych Zespołu za II kwartał 2010 r. wykazano zaniżone o 1.534,40 zł przewidywane kwoty dochodów i wydatków w porównaniu z kwotami planowanymi, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 rozporządzenia¹¹ Ministra Finansów.

- Główny księgowy nieterminowo dokonywała trwałego przenoszenia zapisów księgowych do księgi głównej Zespołu. Dopiero 5.08.2009 r., tj. 217 dni po dniu bilansowym dokonano zamknięcia¹² zapisów księgowych za 2008 r. Natomiast zestawienie obrotów i sald za 2009 r. sporządzono 13.05.2010 r., tj. 133 dni po dniu bilansowym. Było to sprzeczne z przepisami art. 24 ust. 5 pkt 2 uor. Niewykonywanie przez Głównego księgowego systematycznego przenoszenia zapisów z bufora do ksiąg rachunkowych utrudniało

⁹ Rozdział II, B, pkt 7 Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16.12.2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz.Urz. MF Nr 15, poz. 84).

¹⁰ Gospodarka finansowa Zespołu, w tym ewidencja księgowa majątku trwałego, kadr i płac prowadzona była w systemie księgowości komputerowej *Vulcan*.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. 2010 r. Nr 20, poz. 103)

¹² Rozumiane, jako trwałe przenoszenie zapisów księgowych z bufora do ksiąg.

sprawdzenie poprawności ewidencjonowanych stanów księgowych Zespołu. Naruszało to wymogi art. 24 ust. 4 uor.

- w toku kontroli przedstawiono 11 wydruków z ewidencji księgowej, na których data wydruku była wcześniejsza niż okres, którego dotyczyły. I tak np. 8 *Zestawień obrotów i sald* ze stanów księgowych 2010 r. sporządzono z datami z 2009 roku, a *Zestawienie obrotów i sald za okres od 1.01. do 31.12.2009 r.* - sporządzono 31.03.2009 r. Wszystkie ww. wydruki z datami z 2009 r. sporządzono przy użyciu programu *Vulcan* o nr wersji 10.01.0200, udostępnionej przez producenta oprogramowania dopiero w lipcu 2010 r.

Ustalono, że odpowiedzialność za nierzetelne sporządzenie ww. wydruków ponosi Główny księgowy, która dokonywała nieuprawnionych zmian dat w zegarze systemowym komputera, na którym prowadzono ewidencję finansowo – księgową Zespołu¹³. Naruszało to obowiązki Głównego księgowego określone art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o finansach publicznych¹⁴.

Ponadto w komputerze, na którym Główny księgowy prowadziła ewidencję finansowo – księgową zainstalowano i wykorzystywano program *Total Commander*, na który Zespół nie posiadał licencji wymaganej art. 67 ustawy o prawie autorskim, a stanowisko komputerowe nie było zabezpieczone przed spadkami napięcia i awariami sieci elektrycznej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Uzupełnienie wyposażenia szkolnych pracowni zawodowych w niezbędny sprzęt audiowizualny.
2. Opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli.
3. Sprawowanie skuteczniejszego nadzoru i kontroli nad działaniami Głównego księgowego, w szczególności w zakresie:
 - rzetelnego i terminowego prowadzenia zapisów księgowych w sposób umożliwiający ich sprawdzalność,
 - sporządzania sprawozdań finansowych w oparciu o prawidłowe i trwale zaksięgowane zapisy księgowe,
 - rzetelnego dokumentowania przeprowadzanych spisów z natury majątku Zespołu.

¹³ Program *Vulcan* zapisuje daty operacji księgowych w oparciu o wskazania zegara systemu operacyjnego komputera.

¹⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).

4. Dostosowanie polityki rachunkowości Zespołu do wymagań ustawy o rachunkowości oraz zaktualizowanie procedur kontroli do wymagań standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.
5. Objęcie stanowisk komputerowych stałą kontrolą w zakresie legalności wykorzystywanego oprogramowania.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK zwraca się do Pani Dyrektor o przekazanie – w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag oraz wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, informuje, że zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.